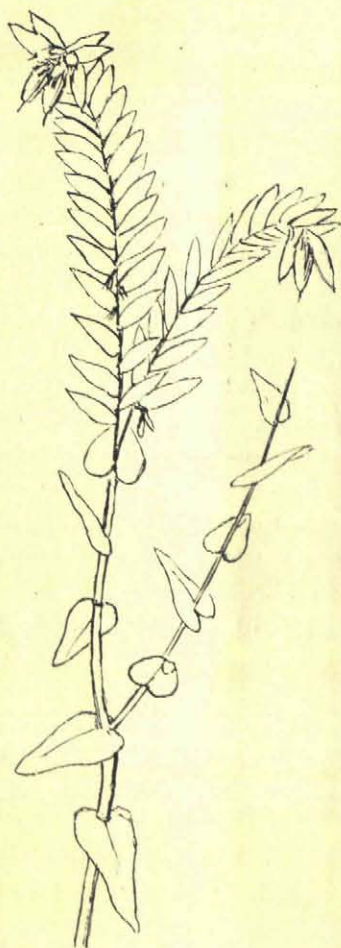

zeggen (hier glimlachte hij verschoonend), ze zeggen wel eens dat een koekoek 's winters in een sperwer verandert, maar dat is natuurlijk onzin." Weer riep de koekoek.

Cerinthe minor.

Hij was met den jager gegaan om de koekoek nog eens te fotografeeren, maar 't nest was leeg. De roodstaartjes gingen echter zoo te keer, dat hij vermoedde, dat de koekoek ergens in 't boschje zat. Ze zochten lang en overal, maar vonden niemendal. Zij hadden den moed al opgegeven en waren wat gaan zitten aan den kant van den weg, toen S. opeens de koekoek op wonderlijke wijze zich over den weg zag bewegen. Zij gingen kijken en vonden de koekoek zonder kop. Toen ze even gewacht hadden, kwam een wezeltje uit de struiken kijken. De jager ging gauw zijn geweer halen. S. zette zijn toestel klaar en in een en dezelfde seconde werd de wezel met zijn buit in den bek gefotografeerd en doodgeschoten.

Aerdenhout.

MEVR. DEN TEX—BOISSEVAIN.

HET TERRARIUM.

In het eerste en in 't tweede deel van ons tijdschrift heb ik in kleine opstellen het een en ander verteld over het inrichten en onderhouden van een eenvoudig terrarium.

Het schijnt, dat de meeste onzer tegenwoordige lezers deze stukjes niet kennen of ze niet voldoende vinden; ten minste onder de brieven om inlichtingen, die wij ontvangen, zijn er altijd, die vragen om voorlichting bij het behandelen van het terrarium.

Ook hebben mijn eigen ervaringen en die van kennissen in de laatste acht jaren mij natuurlijk weer heel wat geleerd; in vele opzichten zullen dan ook mijn raadgevingen blijken af te wijken van die van vroeger.

Wie nog beginnen moet met het maken van een terrarium of er een koopen gaat, doet beter er twee kleintjes te maken dan één groot; mijn ondervinding is, dat de dieren in kleine terraria het langer uithouden en gezonder blijven dan in een groote glazenkast. De oorzaak hiervan ligt hoofdzakelijk in de moeite, om de dieren geregeld te voeren en te verzorgen. In een groot terrarium toch kunnen de vliegen, muggen en wormen, het voornaamste voedsel, te gemakkelijk ontsnappen en wegkruipen.

Ook is het aantal diersoorten, dat tegelijk in een terrarium gehouden mag worden, zeer beperkt, wil men niet het gevaar loopen, dat er van die raadselachtige verdwijningen gebeuren, die ten slotte alleen verklaard kunnen worden met de onderstelling dat de commensaals onder elkaar kannibaaltje gespeeld hebben.

Verder moet het terrarium beplant worden, en dit vereischt veel zorg en tijd als de bodemoppervlakte groot is. Daarom alleen reeds is het verstandiger, liever een smal en kort, maar hoog terrarium te bouwen. Met een paar dennetakken, wat buxus en aucuba b.v. is zoo'n hooge kast lang mooi te houden, en de bodemlaag kan naar evenredigheid veel dikker worden; wat ook een groot voordeel is.

Wie meenen mocht, dat in zoo'n smalle hooge kast de dieren te weinig ruimte hebben, vergist zich; de logé's toch, zijn over 't algemeen geen sterke wandelaars; ook in de vrije natuur blijven ze zich binnen een verbazend klein kringetje bewegen; maar klimmen, de hoogte in, dit doen ze bijna zonder uitzondering bijzonder gaarne.

Een bijkomend voordeel, voor 't droge terrarium althans, is, dat we een hoog terrarium beter van zonlicht kunnen voorzien dan een lange en breede kast. Vooral in de steden, waar de meeste woningen zich toch al niet al te zeer in zonneweelde baden, is dit dubbel noodig.

Villa-bewoners, met zonnige serres, kunnen er anders over denken; voor stadsmenschen is het hooge terrarium het meest practische. Zoo'n vorm behoeft niet leelijk te zijn; iets langer dan breed en dubbel of anderhalf maal zoo hoog, lijkt mij 't geschikst; wel zal 't niet gemakkelijk gaan, ze kant en klaar te koopen, maar dat raad ik toch ook niet aan, tenzij op maat besteld wordt.

Ten eerste niet omdat de Duitsche fabrikaten bijna alle veel te onhandig zijn bij 't gebruik. 't Meeste plezier heb ik gehad van een terrarium, dat F. Pieters voor mij vervaardigde en dat hij later nog eens veranderd heeft. Dit was 3 bij 4 d.M. aan den bodem en 6 d.M. hoog. Het geraamte was van krimprij hout gemaakt; een deur was er niet in; maartwee van de zijden hadden boven en onder gleuven of sponningen waarin glasruiten geschoven werden.

In plaats van de ruiten konden er ook raampjes met gaas bespannen ingeschoven worden. Ook had ik er een schuine hooge glazen kap op, die de geheele hoogte nog met twee decimeter kon verlengen, maar die gebruikte ik zelden; meestal deed een glasplaat, die door een latje schuin gesteld kon worden, dienst als deksel.

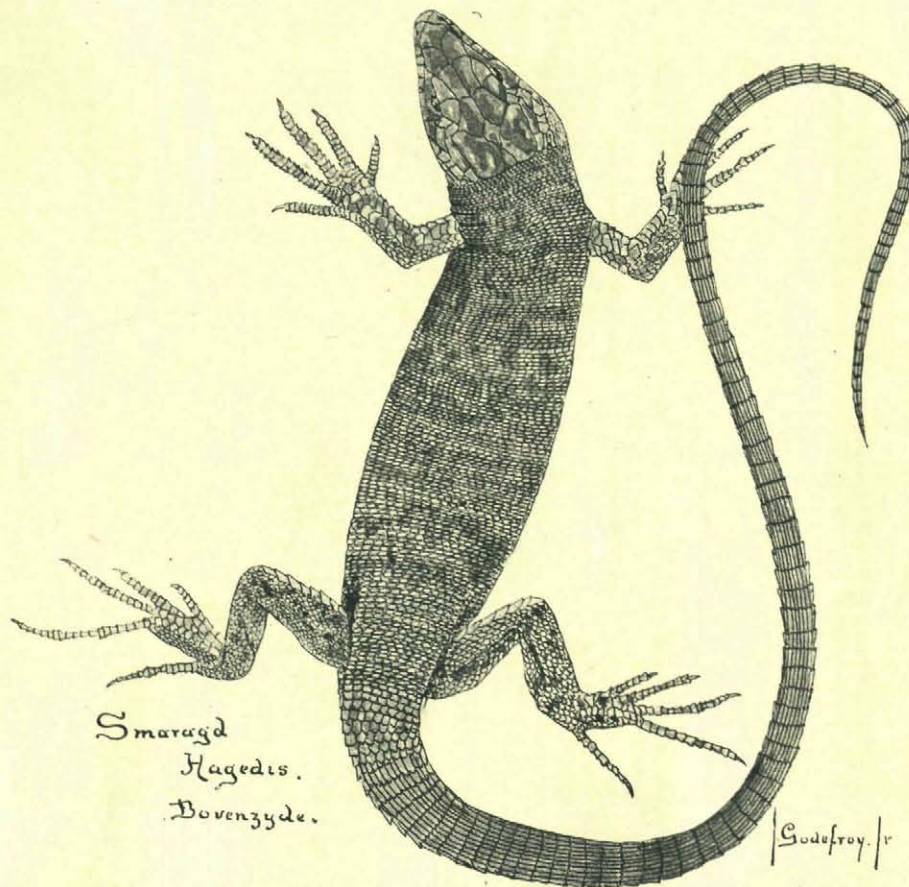
De tegenspoed met terrariumdieren is in de meeste gevallen te wijten aan te weinig licht en lucht. 's Zomers moet het gaas althans aan ééne zijde geregeld gebruikt worden. In 't koude voor- of najaar komt de uitschuifbare glasplaat het luchtige gaas weer vervangen; neteldoek of stramien zijn beide geschikt voor de bespanning. Het doek moet aan de randen opgeplakt worden. Vroeger behielp ik mij wel met punaises, maar 't dunne doek rekt vaak en dan ontstaan er gelegenheden voor de dieren om te ontsnappen, wat nu juist niet

altijd aangenaam is voor de verzorgers en voor de huisgenooten.

Nu wat de bodembedekking betreft. Hier moet dadelijk rekening gehouden worden met de toekomstige bewoners. Voor reptielen is een gewone zandbodem, bedekt met mos en een heideplag, de doelmatigste; de houten bodem van 't terrarium behoeft niet van zinken beslag voorzien te zijn. Het is wel aan te raden, een dunne aaneengesloten moslaag op den bodem te leggen, die trekt het doorsijpelende water aan, dat de bewoners bij 't drinken, baden of bij 't wroeten onder den drinkbak mochten morsen.

Amphibiën kikkers, padden, salamanders e. d. ook

schildpadden moeten, nooit bij reptielen, het zij dan hagedissen, hazelworm of slangen in één verblijf gezet worden; dat geeft niets dan jammer en ellende. De eerste moeten een nat, althans geen droog verblijf hebben en mogen nooit lang achtereen in heete zon staan; de reptielen kunnen nooit zon genoeg krijgen en het bodemzand mag voor hen alleen in de onderlaag

*Smaragd
Hagedis.
Bovenzyde.*

vochtig zijn.

Daarbij moet bij beide terraria, vooral bij de droge inrichting, de achterwand, dus de van 't zonlicht afgekeerde, tot bijna bovenaan met een kurklaag bekleed zijn. Ruwe kromtrekkende kurkschors is daartoe het best geschikt en die is in de kurkfabrieken voor weinig geld te koop.

Midden in 't verblijf moet een stevige bebladerde en vertakte twijg geplant worden, die tot bijna aan het dak reikt; bovendien een paar kleinere groenmakers aan zijn voet of in de hoeken, al naar den smaak van den bezitter.

Deze dienen voor schaduwgevers en voor klimstokken.

Voor deze beplanting komen in de eerste plaats coniferen in aanmerking, een jong dennetje dat ik zelf gezaaid had, heeft jaren lang mijn terrarium mooi gemaakt; het groeide voorspoedig en hield goed zijn naalden, tot ik op de noodlottige gedachte kwam ook eens de lieve mooie nestjesbouwende dwergmuizen in mijn terrarium onder dak te brengen, met het doel hun levenswijze na te gaan. De eerste waarneming, die ik deed, was dat ze mijn dennetje, dat zoo goed geworteld zat, dat het zelfs door geen hazelworm kon worden omgewoeld, in één dag kaalgebeten en vernield hadden.

Afgesneden takken van sparren, thuya, stekel-looze hulst en vooral aucuba (onderwater nog eens afgesneden en in een klein apothekers-fleschje geplaatst, dat door mos gedekt wordt), houden het drie à vier weken zonder verdorren uit, dan moeten ze vernieuwd worden. Voor boomkikkers zijn de stijve aucubablaren, er mogen ook roode bessen aan zitten, heerlijke stoeltjes. Wie aan niet-stekelige cactussen weet te komen, heeft in deze woestijnplanten beste versierders voor 't droge aquarium. Voor 't natte deugen ze niet. Ook eiketakken blijven lang goed, maar die laten de bladeren wat te slap hangen, om het brokje natuur op den duur natuurlijk te doen zijn.

In het reptielen-terrarium moet een drinkbakje van zink of van porcelein stevig vastgezet worden, tusschen spijkers, met krammetjes of met een haakje, dat doet er weinig toe. Zet het in een hoek, zorg dat het niet omvalt, en dat het steeds gevuld blijft. Weet ge zeker, dat ge het geen enkelen morgen vergeten zult, besproei dan de bladeren, in plaats van een drinkbakje te geven; dat is even goed. In de natuur likken hagedissen altijd dauw en

baden doen ze zelden. Alleen de kleine of veen-hagedis (*Lacerta vivipara*) vraagt dringend om water en een badje; die kan desnoods ook in 't natte terrarium, maar wil toch nog liever in 't droge. Ook slangen verlangen een bassin, althans een drinkgelegenheid.

Wie niet heel veel tijd heeft, moet maar één terrarium tegelijk houden, of een droog of een nat. Een combinatie van beide, het zoogenaamd aqua-terrarium is mij nooit goed bevallen. Dat wordt een morsboel, doordat de kikkers het water versleepen naar den drogen kant. Trouwens wie in een terrarium het leven der dieren bestudeeren wil, heeft aan één afdeeling genoeg te doen.

Voor hen, die veel tijd hebben, die b.v. ongelukkig

wegens ziekte langen tijd de kamer moeten houden, is het wat anders; die moeten voor afwisseling een nat en een droog kastje naast elkaar zetten; dat is altijd nog beter, dan beide in één terrarium te vereenigen.

In 't natte terrarium moet minstens een vierde van de bodemoppervlakte ingenomen worden door een zinken of een porceleinen bak b.v. door

een ontwikkelbakje, voor 9 bij 12-platen; leg daarin een platten steen en zorg voor wat kroos op 't water. De planten voor 't natte terrarium zijn er om 't mooi te maken; neem daartoe een stukje laag stevig riet dat met een brokje wortelstok onder 't mos in veenaarde of losse turf wordt geplant; elzentakken vervangen hier de conifeeren; ook moet hier kurkschors tegen een wand gezet worden, maar niet tot boven toe; een hol stuk kurk met den bollen kant boven, dient tot schuilplaats voor vuurpadden en jonge kikvorschen.

Het voederen van reptielen is vooral op regendagen soms heel lastig, daar dan de vliegen, rupsen en spinnen schaarsch zijn. Wenschelijk is 't daarom

de dieren te gewinnen aan kleine aardwormen, en aan meelwormen. Kikkers en padden nemen zonder complimenten alle aardwormen en gladde rupsen.

Wie in zijn woning bezocht wordt door kakkerlakken (te vangen in een natten zak met suiker) vindt in het natte terrarium steeds gewillige afnemers van de vangst.

Midden in den zomer kan een stukje rauw vleesch, dat buiten spoedig bezet is met vliegenmaden, aan een draadje in 't terrarium worden opgehangen, de uitkomende vliegen vormen dan een gewild voer.

Van de uitheemsche hagedissen is de groote groene hagedis, het goedkoopst en het gemakkelijkst te krijgen; twee paartjes van deze dieren vullen een aquarium, een paar hazelwormen en een heel klein ringslangetje kunnen er bij; ook nog twee flinke duinhagedissen. Geen jongen of veenhagedissen, die worden smakelijk opgepeuzeld.

Een volgenden keer meer over de bewoners.

E. HEIMANS.

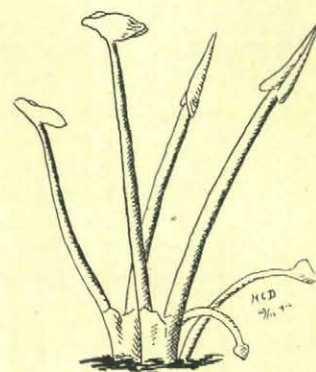

DOTTERBLOEMEN.

Ieder, die wat om planten geeft, zal er wel een of meer, misschien ook wel een geheele groep kennen, die hem meer aantrekken van de overige en die hij zijn lievelingsplanten noemt. Te verwonderen is dit, waar Flora 't eene harer kinderen met een zooveel sierlijker en kleuriger kleed bedeeft, dan 't andere, aan 't eerste de heerlijkste geuren en de zoetste nektar geeft en aan het tweede.... niets van dat alles. Welk beginnend natuurliefhebber voelt zich niet 't eerst aangetrokken tot de orchideeën, met haar rijke kleuren en vormen? Doch laten we Natuur niet van onrechtvaardigheid beschuldigen; al schijnt 't ons vaak, toe, dat ze de

eene harer kweekelingen beter bedeeft dan de andere, we weten, dat in werkelijkheid voor alle even goed gezorgd is.

Tot de wat uiterlijk betreft misdeelden, behoeven we de plant, welker naam boven dit stukje staat, zeker niet te rekenen. Doch dit is niet de eenige reden, waarom ze zich een tijdlang in mijn gunst heeft verheugd. Ik zal u vertellen, hoe dat dan wel gekomen is.

Mijn geschiedenis begint nu juist niet in een mooien tijd van het jaar, namelijk in de Kerstvacantie, in de dagen, dat regen en wind wedijveren, om 't buiten zoo onaangenaam mogelijk te maken. Toch, al rust de natuur, is 't ook dan nog wel de moeite waard, eens op excursie te gaan, als 't weer het toelaat. Zoo hadden wij in de Kerstvacantie nog eens een bezoek gebracht aan Haarlem en hoewel 't uitstapje met regen eindigde, is de dag voor ons toch in 't geheel niet verloren geweest; want o.a. was 't op dit tochtje, dat mijn aandacht bijzonder werd getrokken door de Dotterbloem. Er staan er een groot aantal langs de boorden van een boschbeekje, dat door den Aardenhout stroomt. Nu dit is niets bijzonders, want vlak bij Amsterdam, in de landen langs den Amstelveenschenweg groeien ze in nog veel grooter aantal, doch 't trok onze aandacht, dat ze hier zoo verbazend sterk ontwikkeld waren en hoewel 't toch nog pas in 't begin van den winter was, reeds verscheiden bladen gevormd hadden. Dat laatste verwonderde ons eigenlijk niet zoo erg, want de planten stonden goed beschut en we wisten wel, dat de Dotterbloem een echte ongeduld is, die, zoodra 't weer maar een beetje zacht is in den winter, dadelijk van de gelegenheid gebruik maakt, om snel een aantal bladen omhoog te zenden en de bladeren te ontvouwen. Jammer genoeg hadden we geen planten-bussen bij ons en we besloten dan ook, spoedig eens terug te komen, om een flink exemplaar uit te steken.

Voorloopig echter stelden we ons tevreden met een Amsterdamsche plant. 't Kostte heel wat moeite er een te vinden, want op de vlakke, onbeschutte landen waren ze nog lang zoo ver niet als in Haarlem, maar toch ontdekten we er tenslotte een paar aan de oude rottende bladeren van het vorige jaar. Hoe ze eruit zag, ziet ge 't best op de teekening,

